

TAPANILAN - SILTAMÄEN KIERROS

Helsingin pitäjän kyläkuntaan kuuluneessa Suutarilassa on ollut asutusta jo keskiajalla, jolloin käytössä oli ruotsinkielinen nimi *Skomakarböle*. *Staffansby* ja *Dickursby* mainitaan 1500-luvun asiakirjoissa. 1760-luvun kartoissa esiintyy myös *Storskog*. Näistä tuli vuoden 1946 suuren alueiitoksen jälkeen koillisimmat Helsingin kaupunginosat: Suutarila, Tapaninkylä ja Suurmetsä. Tikkurilasta liitettiin vain eteläisin osa, Ala-Tikkurila (*Nedre Dickursby*), josta tuli Suurmetsän osa-alue. Tapaninkylään alkoi muodostua esikaupunkiasutusta 1880-luvulta lähtien, ensin Malmin asutuksen välittömäksi jatkoksi valtamaantien varrelle ja myöhemmin myös rautatien molemmin puolin pohjoiseen päin.

Tapaninkylä julistettiin taajaväkiseksi yhdyskunnaksi 1908 ja yhdistettiin 1915 Malmi-Tapanilan yhdyskunnaksi Helsingin maalaiskunnassa, joka on nykyään Vantaan kaupunki. Tapanila on poikkeuksellisen hyvin säilynyt vuosisadan alun asuinalue. Siihen kuuluu yli 350 pääosin puista valmistunutta rakennusta ennen vuotta 1955.

- ① **Tapanilan asema** otettiin käyttöön 1907, nykyiset asemajärjestelyt ovat vuodelta 1994. Aivan aseman vieressä, Sompion torilla on **Tapanilan työväentalo**. Rakennus valmistui 1920-luvulla ja oli aluksi punamullattu. Se oli välillä yksityisomistuksessa.
- ② **Jukolantie 16:n** rakennus on 1910-luvulta.
- ③ **Tapanilan kirkko** (Veljestentie 6) on vuodelta 1957.
- ④ **Tapanilan torin** äärellä on **Tapanilan ala-asteen koulu**. Sen puuosa valmistui 1914 kansakouluksi.
- ⑤ **Hiidenkiven puisto** on rakennettu vanhaan sorakuoppaan 1990-luvulla. Siellä on kukkaniitty ja kirsikkapuita.
- ⑥ **Hiidenkiventie 14** edustakoon vanhan Tapanilan 1920-luvun omakotiasutusta. Hiidenkiventie viittaa Aleksis Kiven *Seitsemään veljekseen*, kuten monet muutkin Tapanilan nimet.
- ⑦ **Päivölantien** pohjoispään talot ovat valmistuneet 1900-luvun alkuvuosikymmeninä.
- ⑧ **Vanha puustellinmetsä** on lukuisten metsä- ja suokasvien ainoa asuinsija laajoilla alueilla, jotka ensin raivattiin viljelykseen ja on sittemmin rakennettu. Itäpuolella näkyvä Tapulikaupungin asuinalue on 1970-luvulta.
- ⑨ **Vaskiniityn** viereinen tekokukkula kohoaa 40 m merenpinnan yläpuolelle. Suutarilantien pohjoispuolen metsikössä ovat Helsingin suurimmat kapealehtipajuesiintymät (*Salix rosmarinifolia*).
- ⑩ **Suutarilantien** linjaus on pääpiirteissään peräisin 1800-luvun alkuvuosilta. **Peltokyläntien** ja **Vanha Suutarilantien** tielinja johti 1700-luvun lopun kartassa Kirkonkyläntieltä Suutarilan kylään ja sieltä Revontulentien kohdalta Helsingin pitäjän kirkolle. Vastaavasti **Vanha Tapanilantie** on liittynyt Vanhaan Porvoontiehen nykyisen Suurmetsäntien paikkeilla.
- ⑪ **Siltamäessä Jalopeurantien/Kaksostenpolun** risteyksen alumiinipatsas paljastettiin 1973. Sen nimi on **Lepotauko 2** ja sen on tehnyt Arvo Siikamäki. Siltamäen kerrostaloalue on rakennettu pääosin 1960-luvulla.
- ⑫ Lähes 30 hehtaarin **Siltamäen aluepuisto** valmistui 1981. Se on entistä peltomaata, johon on rakennettu ylijäämämassoista keinomäkiä. Sadevesien keruulammikossa viihtyvät monet vesilinnut.
- ⑬ **Keravanjoen Kirkonkylänkosken** vastarannalla näkyy **mylly**, joka on vuodelta 1898. Myllyjä koskessa on ollut ainakin jo 1500-luvulla. Koskessa toimi 1700-luvulla myös vesisaha. Heti padon ylä- ja alapuolella rannan tuntumassa vedestä kohoaa toista metriä korkeita isosorsimon korsia. Kasvi on aikoinaan karannut Jokiniemen rehukasvien koeviljelmiltä. Keväällä alapuolen laaksossa tuoksuvat tuhannet tuomen kukat, syksyllä ranta värityy lilaksi puutarhoista karanneen pajuasterin kukista.
- Kannattaa pistäytyä sillan kautta tutustumassa Helsingin pitäjän **Pyhän Laurin kirkkoon** ympäristöineen. Uusien tutkimusten mukaan koko alkuperäinen kirkkorakennus oli valmis jo ennen vuotta 1455. Tapuli on uudempi. Helsinki lohkaistiin 1550 Helsingin pitäjästä, joka on nykyään Vantaan kaupunki. **Helsingin pitäjän kotiseutumuseo** on 1820-luvun viljamakasiinissa (kesäisin ke-iltä ja su). Alueella on myös osin 1700-luvulta oleva, paikalle 1810 siirretty maalaistalo, jossa on nyt kahvila.
- ⑭ **Keravanjoki alkaa** Ridasjärvestä Hyvinkäältä. Keravanjoen **lahdelman** kohdalla kasvaa hattarakukkaisia mesiangervoita. Keväisin siinä kukkii Helsingissä harvinaisia kulleroita "voinappeineen" sekä mukulaleinikkejä.
- ⑮ **Kirkonkyläntie** ja **Keravanjoen holvisilta** ovat olleet olemassa ainakin jo 1700-luvun alkuvuosilta. Museosiltaa kannattaa tarkastella alapuoleltakin.
- ⑯ **Peltokyläntie 4:n päärakennus** on valmistunut 1889. Sitä on käytetty mm. Helsingin pitäjän kunnalliskotina. Pihapiiri muistuttaa edelleenkin 1800-luvun lopun maatilaa.
- ⑰ 1990 -luvun alussa valmistunut **Tapaninkyläntie** on osa 1970-luvulla suunniteltua Helsingin pohjoista poikittaista pääkatuyhteyttä.
- ⑱ Vastapäätä näkyvät **Tuomarinkartanon** ratsastuskeskus ja pelot, jotka yhdessä Haltialan kanssa ovat Helsingin laajimmat. Uimarannan takaisella metsäisellä mäellä sijaitsi vielä 1900-luvun alussa Tapaninkylän taloryhmä, joka mainitaan asiakirjoissa jo vuonna 1511. Ensimmäinen tällä kohtaa **Vantaanjoen** ylittävä silta valmistui 1800-luvun puolivälissä. Vantaanjoessa ui monen lajisiakaloja, toisinaan lohtakin.
- ⑲ **Vanha Tapanilantie/Tervapääskynpolku** -risteyksessä on asuin- ja liikerakennus 1920-luvulta. Koira-aitauksen lounaispuolen pitkälaisen matalan tekomaen pohjoispäässä nurmikolla kasvaa pikkulaikkukarvasaraa.
- ⑳ **Tapanilan ruotsinkielinen kansakoulurakennus**, Kivitaskuntie 1 valmistui 1896.
- ㉑ **Päivölänkuja 3** rakennus on 1910-luvulta. Useimmat näiden kortteleiden rakennukset ovat saman vuosisadan alkukymmeniltä.
- ㉒ Heti Fallkullantien rautatiesillan itä- ja eteläpuolella on **Franzenin torppa**. Rakennus on peräisin 1800-luvulta. Kirjailija Aleksis Kivi asui siinä vuonna 1870. Sen vuoksi Tapanilassa esiintyy hänen teoksissaan käyttämiä henkilö- ja paikannimiä.
- ㉓ Kaupungin nuorisosiainkeskuksen **Fallkullan tilalla** elelee lampaita, vuohia, sikoja, kanoja, nautoja ja hevosia. Tila on kuulunut Tapaninkylän kartanoon. Yksityiskäytössä oleva Fallkullan päärakennus on 1860-luvulta, joskin siihen on tehty muutoksia 1907-08. Kartanon mäellä kasvaa komeita metsälehmuksia ja sinivuokkoja.
- ㉔ **Jäkälätie 11:n** rakennus valmistui 1923 kansakouluksi.